

ที่ พร ๐๐๑๙.๒/๑๔๖

ถึง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการจัดทำและเรียบเรียงความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย คำพิพากษา ข้อสังเกต ข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับการทำนิติกรรมและในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเป็นความรู้และถือปฏิบัติ จังหวัดแพร่จึงขอแจ้งประชาสัมพันธ์ให้อำเภอ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
ฝ่ายเลขานุการ อกส.จ.แพร่
โทร/โทรสาร ๐๕๔-๕๑๑๒๔๓

กองทุนพัฒนา
บทบาทสตรี
Thai Women Empowerment Funds

กฎหมายน่ารู้

ลายมือชื่อนั้น สำคัญไฉน

ในการทำนิติกรรมสัญญาของบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าในฐานะใดก็ตามที่ต้องการให้เกิดผลตามกฎหมาย ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นการกระทำในส่วนที่เป็นสาระสำคัญซึ่งก็คือ "การลงลายมือชื่อ" ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการลงลายมือชื่อนั้น มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการยืนยันความมีตัวตนของเจ้าของลายมือชื่อ อาจอยู่ในฐานะของคู่สัญญาหรือฐานะอื่น ๆ ก็ได้ แต่หัวใจสำคัญของการลงลายมือชื่อนั้นอยู่ที่ผู้ทำเอกสารจะต้องลงลายมือชื่อของตนเอง จะลงลายมือชื่อของผู้อื่นไม่ได้โดยเด็ดขาด มิฉะนั้นจะมีผลเท่ากับเป็นการปลอมเอกสาร ซึ่งเป็นความผิดอาญาอันมิอาจยอมความได้ พร้อมทั้งนิติกรรมสัญญาที่ได้ทำไว้แก่กันนั้นตกเป็นโมฆะ ไม่สามารถใช้บังคับได้ แต่ก็มีประเด็นที่น่าสงสัยต่อมาเช่นกันอีกว่า ถ้าการลงลายมือชื่อของผู้อื่นโดยที่เจ้าของลายมือชื่อยินยอมนั้น สามารถกระทำได้หรือไม่ และผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๐/๒๕๑๗ พิพากษาไว้ว่า **"ลายมือชื่อนั้นไม่มีกฎหมายให้เซ็นแทนกันได้ แม้จะมอบอำนาจก็เซ็นแทนไม่ได้ จำเลยเซ็นชื่อสามีจำเลยลงในสัญญามัดจำซื้อขายที่ดินจึงเป็นการลงลายมือชื่อปลอม"** และยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๗๒/๒๕๕๗ พิพากษาไว้ว่า **"การที่นางสาวสวย ลงลายมือชื่อของนางสาวสุข ไม่มีกฎหมายให้อำนาจลงลายมือชื่อแทนกันได้ แม้นางสาวสุขจะอนุญาตหรือให้ความยินยอม และเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำบันทึกแนะนำให้นางสาวสวยลงลายมือชื่อของนางสาวสุขก็ตาม ก็ลงลายมือชื่อแทนกันไม่ได้ การที่นางสาวสวยลงลายมือชื่อนางสาวสุขในเอกสาร จึงเป็นการลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร"**

ทีนี้มีประเด็นที่ชวนให้ขบคิดต่อไปอีกว่า ถ้าเกิดไปลงชื่ออื่น เช่น ลงชื่อเล่นของผู้ทำสัญญา จะถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๔๘/๒๕๓๐ พิพากษาไว้สรุปสาระสำคัญได้ว่า **"จำเลยทั้งสองเป็นสามีภรรยากันเขียนจดหมายถึงโจทก์ ข้อความในจดหมายดังกล่าวฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกู้ยืมเงินโจทก์ โดยจำเลยทั้งสองเขียนชื่อเล่นของจำเลยทั้งสองไว้ในตอนท้ายจดหมายด้วยตัวอักษรหวัดแกมบรรจง ถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว"**

ก็ขอฝากข้อสังเกตหรือข้อควรรู้จากตัวอย่างคำพิพากษาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ให้กับพี่น้องเราชาวพัฒนาชุมชนทุกท่านไม่ว่าจะรับผิดชอบงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหรือไม่ ได้โปรดใช้ความระมัดระวังและแนะนำเป็นความรู้ให้กับสมาชิกลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของตนและมิให้การทำนิติกรรมสัญญาต้องตกเป็นโมฆะ แล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะนำความรู้ดี ๆ ที่เป็นประโยชน์มานำเสนออีกครั้งในฉบับหน้า

นางสาวกิตติมา ชินาลัย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ผู้เรียบเรียง
นายธีระพล คู่คิด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย
ผู้ตรวจทาน